

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

Ștefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului privind executarea proiectului bilateral 22.80013.5107.3BL "Metode de aplicare complexă a derivaților acidului para-aminobenzoic și microorganismelor entomopatogene în controlul organismelor daunatoare la culturile pomicele și legumicele (2022-2023 24 luni)", Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, directorul de proiect: Dr. Aurelia Stîngaci, pentru anul 2023, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Adunarea Generală a Secției Nr.2 din 27 februarie 2024)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Scopul general al proiectului privind aplicarea complexă a derivaților acidului para-aminobenzoic pentru stimularea proceselor de creștere a microorganismelor entomopatogene din genul *Bacillus* spp. și protejarea culturilor la măr și cartof de organismele daunătoare a fost realizat cu succes.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

Rezultatele cercetărilor sunt reflectate în 9 lucrări științifice publicate în anul 2023, dintre care o monografie mono autor, 7 articole în culegeri peste hotare, 1 teză la conferință în țară. Cercetătorii au participat cu comunicări la 2 conferințe din țară și au organizat un webinar de încheiere a proiectului la Minsk. A fost depusă o cerere de brevet, elaborată tehnologia obținerii derivaților PABA 1, depozitată o tulpină bacteriană în colecția IMB al UTM.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

Rezultatele obținute au un impact important atât teoretic, cât și practic. O deosebită atenție este acordată obținerii unor beneficii reale prin utilizarea metodelor biologice active de protecție a legumelor și fructelor, consultanță acordată agricultorilor și promovarea agriculturii ecologice. Impactul economic este creșterea calității legumelor și fructelor prin protejarea lor de organismele daunătoare.

4. Pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Obiecție: Nu este indicat în raport

5. Eficiența colaborării între organizația din R. Moldova și partenerii naționali și de peste hotare

Realizarea cu succes a proiectului a fost posibilă grație colaborării bilaterale dintre Moldova și Belarus. Partenerii din Belarus au sintetizat anilidele de acizi grași para-aminobenzoic PABA, iar cercetătorii din Moldova au studiat stabilitatea lor foto- și termică, după care bioreglatorii au fost testați în condiții de câmp la măr și cartof.

6. Posibilitatea de implementare a rezultatelor obținute în cadrul proiectelor bi/multilaterale

Ca rezultat al cercetărilor științifice se preconizează implementarea și comercializarea bioreglatorilor atât de IGFPP al USM, cât și în unele întreprinderi de stat. Se planifică integrarea rezultatelor obținute în cadrul proiectului bilateral Moldo - Belarus cu obiectivele și acțiunile Strategiilor și programelor de dezvoltare a agriculturii durabile. Implementarea rezultatelor este un proces de durată și este posibilă doar cu sprijin financiar, în caz că cercetările asupra subiectului dat vor fi continuate.

Punctajul mediu acordat: 25,3

Concluzii și recomandări:

Cercetările experimentale legate de testarea unor preparate biologice active necesită o perioadă mai lungă de timp. Deci pentru a avea siguranța obținerii unor rezultate eficiente de combatere a organismelor dăunătoare, stimulării creșterii plantelor și sporirea productivității lor pentru o agricultură ecologică sunt necesare investigații multianuale. Acest proiect poate fi considerat un început.

Se propune calificativul general: Bine

Raport aprobat

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva Gudumac

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc